

L'expulsió dels moriscos

Índex:

1. Qui eren els moriscos? La uniformitat religiosa
2. A què es dedicaven i on viuen?
3. Causes de l'expulsió
4. El decret d'expulsió a terres valencianes
5. Les greus conseqüències.
6. La nostàlgia de la terra.

<https://www.rtve.es/play/videos/el-ministerio-del-tiempo/ministerio-del-tiempo-temporada-3-capitulo-31-refugiados-tiempo/5538658/>

1. Qui eren els moriscos? La uniformitat religiosa dels Reis Catòlics.

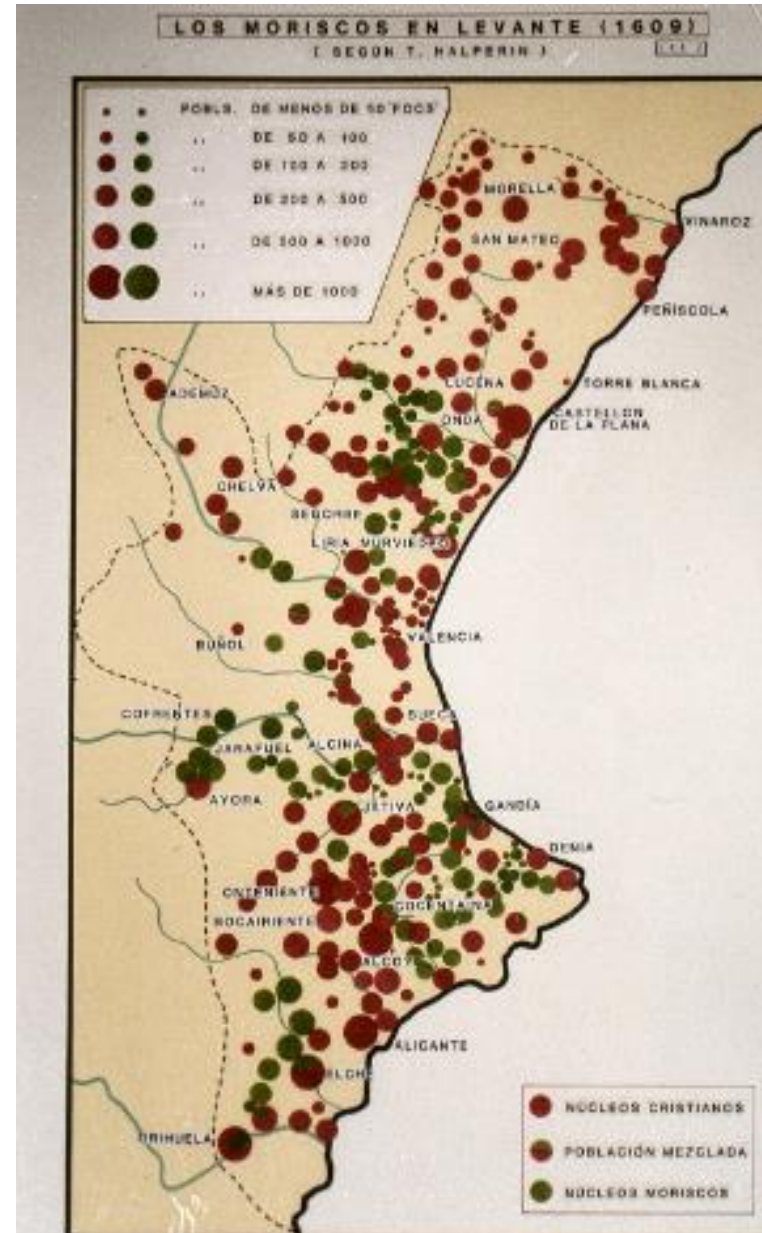
- Els **Reis Catòlics** varen dur a terme una política que defensava el catolicisme com a element comú i **rebutjava les religions no cristianes**.
- Als musulmans de **Granada** se'ls va garantir el manteniment de la seva religió i els seus costums. Però a **partir del 1499** es van començar a **imposar els bateigs obligatoris**, fet que va comportar l'aparició de moriscos (musulmans batejats).
- La **población morisca** en el segle XV estava entre **275.000-350.000** persones.

Conversión de los moriscos por el beato Juan de Ribera,
óleo de Francisco Domingo (1532-1611),
Museo de Bellas Artes de San Pío V.

2. A què es dedicaven i on vivien?

- En general, **habitaven a les àrees rurals, dedicats a l'agricultura i a l'artesanía, o reclosos dins barris especials (moreria) els habitants de zones urbanes.**
- A les nostres comarques de la terreta els moriscos es concentraven bàsicament en dos llocs: **les serres de la Marina i l'Alcoià-Comtat** (grup que vivia dispers a les muntanyes i era més bel·licós) i, **més al sud, al mitjà i baix Vinalopó** (contingent poblacional que vivia més bé en moreries urbanes i era més pacífic). **En el Regne de València representaven el 33% de la població.**

L'agricultura i l'artesania dels moriscos

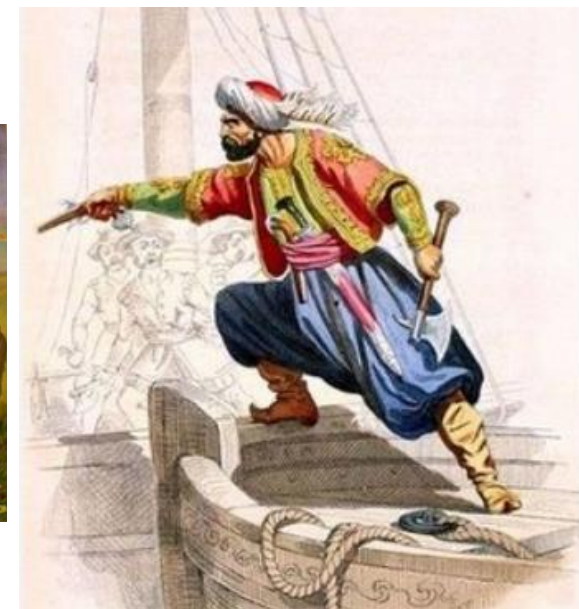

Ceràmica hispano-morisc. Museu de la Ceràmica de Manises

3. Causes de l'expulsió

- Tras la rebel·lió de les Alpujarras (1568-1571), protagonitzada pels moriscos granadins, va tomar pes l'opinió de que aquesta minoría constituïa un perill per a la Monarquia Hispànica. Es creïa que col·laboraven amb els pirates berberiscos per a fer les seues incursions en la costa mediterrànea i capturar cristians.
- Felip III no havia pogut acabar amb el protestans en els seus territoris europeus. La unitat dels cristians europeus s'havia trencat tras la Reforma Protestant del segle XVI. L'expulsió dels moriscos acabava amb el procés uniformitzador en la península que començaren els Reis Catòlics. Amb això es pensava que la Península estava lluire de perills religiosos. La seua mà dreta el Duque de Lerma considerava que era l'única sol·lució al "perill" morisc.

4. El decret d'expulsió a terres valencianes

- El decret d'expulsió, fet públic pel virrei de València, Luís Carrillo de Toledo, el 22 de setembre de 1609.

"Entendido tenéis lo que por tan largo discurso de años he procurado la conversión de los moriscos de ese reino de Valencia y del de Castilla, y los edictos de gracia que se les concedieron y las diligencias que se han hecho para convertidos a nuestra santa fe, y lo poco que todo ello ha aprovechado (...), he resuelto que se saquen todos los moriscos de ese reino y que se echen en Berbería. Y para que ejecute lo que S.M. manda, hemos mandado publicar el bando siguiente:

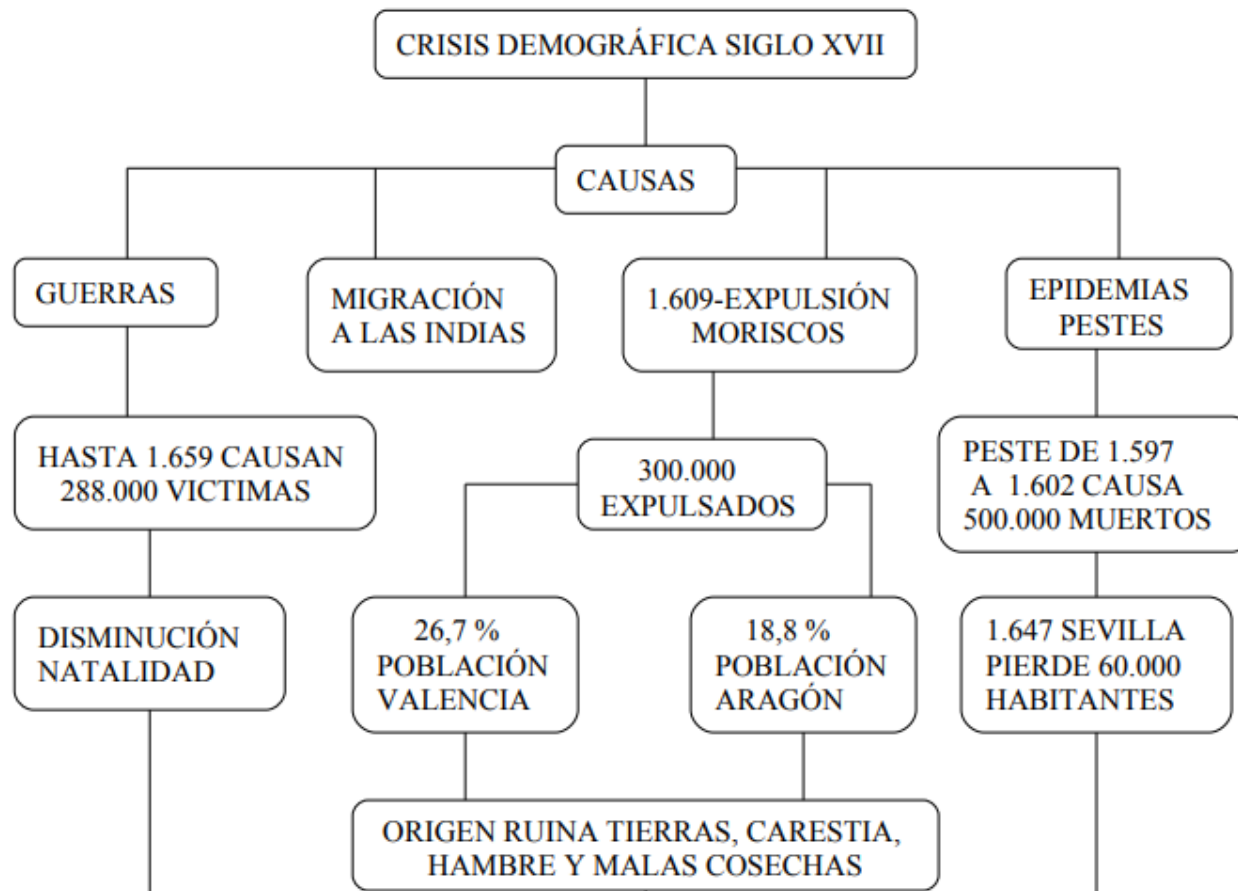
L'expulsió dels moriscos (1894), Gabriel Puig Roda

Expulsió de los moriscos en el puerto de Denia, pintado en 1613 por Vicente Mestre

5. Les greus conseqüències

- Pèrdua demogràfica

- Crisi agrària que va repercutir en els tres productes principals, la canya de sucre, l'arròs, i el blat.
- Al camp valencià la pèrdua de la població havia estat important i immediatament els senyors posaren en marxa la política de repoblació, que no va donar uns fruits tan positius com en principi s'havia previst. El procés de repoblació va ser més lent i costós del que s'havia pensat. Les terres valencianes no recuperarien els nivells demogràfics de 1609 fins a finals del segle XVII i principis del XVIII.

6. La nostàlgia de la terra

**Cada vez que hablan de Levante,
gimo como una tórtola,
y cada vez que brilla el relámpago,
lloro como las nubes.
La lluvia envidia las lágrimas que derramo,
y la tórtola mis gemidos por mi tierra.**

Ibn-Al-Abbar

<https://www.youtube.com/watch?v=Brp7n4JS5v4>

Moriscos suplicando a Felipe III que derogase la expulsión. Autor desconocido.